

APPENDIX II

RAISING CHILDREN IN A NON-IDEAL ENVIRONMENT WHEN ENGAGING IN KIRUV

Already well before the outreach movement gained momentum, *b'nei Torah* moved to out-of-town communities with the *berachos* of Torah leadership. Each case required its own query, each answer tailor-made to the circumstances of the question asked. Here is not the place to deal with the many *chinuch* and other questions that arise as a result of living in remote Jewish communities. Each query has to be individually asked. The amount of Torah learning that each person has to do in order to stay strong in his Yiddishkeit, for example, is an individual question. Each person is different.¹ So, too, issues of whether one may miss *tefillah b'tzibbur* if one does not always get a minyan is not just a local question, but has to do with the long-term spiritual health of the *mekarev*.²

Rav Aharon Kotler would frequently send young families to live and teach in Jewish communities where living a Torah lifestyle was not a priority. He guaranteed the couples that their children would grow up to be totally committed to Torah values. Years later, students in the Lakewood Yeshiva saw the prophetic wisdom in Rav Kotler's words when they would observe how the children of these outreach activists returned to Lakewood to learn and usually excelled in their studies, way beyond the children of families living in Lakewood.³

The pledge of Rav Aharon Kotler was not limited to those families to whom he promised that their children would not veer from the Torah

---

1 שמוענו מוהרב דוד קאהן בכינוס של AJOP.

2 הרב דוד קאהן, שם.

3 שמוענו מוהרב יצחק ברקוביץ.

lifestyle. Rav Elyah Svei, the Rosh Yeshiva of the Philadelphia Yeshiva, explains that the guarantee of Rav Kotler could be found in the writings of the *Rambam*. In *Hilchos Melachim*, the *Rambam* writes,

Once a soldier enters the throes of battle, he should rely on the Hope of the Jewish nation and their Savior in times of need. He should be cognizant that he is fighting for the sake of the unity of Hashem's Name. Therefore, he should put his life in his hand and not be afraid or frightened. He should not worry about his wife or children. On the contrary, he should wipe their memory from his heart, removing all thoughts from his mind except the war...

Anyone who wholeheartedly and fearlessly does battle without fear—with the sole intention of sanctifying Hashem's name—can be assured that he will meet no harm, nor will evil overtake him. He will build a proper family in the Jewish nation and achieve eternal merit for himself and his children. He will [also] merit eternal life in the world to come.⁴

Rav Elyah Svei declared that teaching Torah in far-flung communities in order to serve Hashem qualifies as fighting the wars of Hashem. This was the basis for Rav Aharon Kotler's guarantee, and this applies to all altruistic outreach professionals who are sacrificing for the cause.⁵

Similarly, Rav Yitzchak Zilberstein observes that Torah leaders have assured us many times that if we are concerned about Hashem's children, we can be certain that He will be concerned about our own children. Those who travel to far-flung communities to teach Torah will

4 רמב"ם (הלכות מלכים פרק ז הלכה טו):

"ומאחר שייגנס בקשרי המלחמה ישען על מקוה ישראל ומושיעו בעת צרה וידע שעל יחוד השם הוא עושה מלחמה וישים נפשו בכפו ולא יירא ולא יפחד ולא יחשוב לא באשתו ולא בבניו אלא ימחה זכרונם מלבו ויפנה מכל דבר למלחמה... וכל הנלחם בכל לבו בלא פחד ותהיה כוונתו לקדש את השם בלבד מובטח לו שלא ימצא נזק ולא תגיעהו רעה ויבנה לו בית נכון בישראל ויזכה לו ולבניו עד עולם ויזכה לחיי העולם הבא".

5 קובץ אפיקי תורה (שנת תשס"ט עמוד 339):

"כמדומני שלא היתה זו רק הבטחתו של מרן זצוק"ל אלא פסק דין של הרמב"ם שכאשר אחד ניצב בחזית המלחמה וכל כוונתו היא לקדש שם שמים מובטח הוא מכל פגע רע וזוכה הוא לבית נכון ולחיי העולם הבא".

be greatly rewarded for their efforts and their sacrifice, and they need not be concerned that their children will veer from the Torah lifestyle.⁶

In this vein, Rav Yaakov Weinberg declared that anyone who sacrifices in order to teach Torah has a claim on Hashem to repay them.⁷

The Steipler took this even further. Basing himself on the *Chasam Sofer*, the Steipler stated that Hashem's guarantee to those who work for the *tzibbur*, that they will have success in raising their children, is not despite their work, but because of it.⁸ Rav Shach said, in the name of the Chofetz Chaim, that a person working for the *klal* should never think that he is doing this at the expense of his children, for in the end he will see that he has lost nothing, and on the contrary, Hashem will help him also in his personal matters.⁹ Elsewhere, the Chofetz Chaim wrote that someone who is *mezakeh es harabim* will merit to have children who are *gedolei Torah*.¹⁰

On numerous occasions, I have heard Rav Wolbe say that besides for the merit that an outreach couple has when they transform an out-of-town community, they have also achieved a more inspiring and spiritual home for their children.

As Rabbi Jonathan Rosenblum once put it:

I have often heard (and had the opportunity to observe myself) from rabbis of congregations removed from major metropolitan

-
- 6 ספר לחנך בשמחה מהרב יצחק זילברשטיין (עמוד קלח).
- 7 כך כתוב בספר "Rav Yaakov Weinberg Talks About Chinuch" (עמוד 171).
- 8 קונטרס עצות לזכות בד"ן בימים נוראים (עמוד מו):
- "וראוי לציין, דעל ידי זיכוי הרבים זוכין לדבר נוסף, וכמו שהיה רגיל מרן הגאון הרב יעקב ישראל קנייבסקי להביא את החתם סופר המובא בהקדמת ספרו שו"ת חתם סופר חלק יורה דעה, שאמר על הפסוק (תהילים לו) 'כל היום חונן ומלוה וזרעו לברכה', דאם אדם חונן ומלוה ונותן לאחרים ומזכה את הרבים אזי הריהו זוכה להצלחה בחינוך ילדיו 'וזרעו לברכה'."
- אוצר הידיעות (חלק ג עמוד י):
- "אבי אמר בשם מרן הגר"י מבריסק, 'איני יודע ליתן עצות להצלחה בחינוך, אך דבר אחד ראיתי, כי מי שמוזכה הרבים יש לו בנים טובים, וכמאמר הפסוק 'גבור בארץ יהיה דור ישרים יבורך'."
- 9 קונטרס עצות לזכות בד"ן בימים נוראים (עמוד מו):
- "וכן אמר מו"ר מרן הגרא"מ שך בשם מרן החפץ חיים, דכאשר אדם עושה למען כלל ישראל אזי לפעמים חושב שמפסיד בזה, וכאלו זהו על חשבון הילדים שלו, אך בסוף רואים שאינם מפסידים כלום, ואדרבה, ה' עוזר לו יותר ויותר גם בענינים הפרטיים."
- 10 ליקוטי חפץ חיים קונטרס שם עולם:
- "האנשים מוזכי הרבים זוכים עבור זה לבנים גדולי תורה שמוכין את כלל ישראל בתורה ובמצוות."

Jewish centers, that their children are uniquely mature for their ages. They view themselves as part of a family business, and from a very young age, get used to dealing with adults. They know every member in shul—his or her eccentricities and religious level—and every step that one of the congregants takes religiously is celebrated in the home as a major event.

From a very early age, the children of rabbis in such communities are involved in activities like visiting the sick and elderly. That is just part of their role. When these kids eventually go off to seminary or yeshiva, they often stand out from their contemporaries from larger communities, who have never taken responsibility for others nor had to relate to people outside of their own age group.

These kids are not only more tolerant of less observant Jews than are their peers in larger Torah communities, they often have a stronger religious identity by virtue of having to develop their own identity in juxtaposition to all the other families with whom they interact. That is not a challenge that faces youngsters growing up in communities where everyone adheres to the same basic religious norms. A close friend of mine, who raised half his children in Tel Aviv and half in B'nei Brak, has told me more than once that those raised in Tel Aviv grew up more deeply religious than those raised in B'nei Brak for precisely this reason.

Raising children in an all-religious environment can also make parents a bit lazy. They assume that their children will absorb all that they need to know by osmosis, or they rely on their schools to instill Torah values. Parents in smaller communities know better than to make any such easy assumptions. Rabbis in such communities know, for instance, that they must learn with their sons if they are not to be behind when they go off to yeshiva. Consequently, those sons are often surprised to find themselves ahead of their classmates when they arrive at yeshiva.

A rav in Zurich, who was considering moving with his family to Eretz Yisrael, consulted the Brisker Rav before making a final

decision. The Brisker Rav advised him to remain in Zurich. "In Zurich, you will raise your children," said the Brisker Rav. "Here in Eretz Yisrael, the street will raise them." In Zurich, the rav would be under no illusions about how much work he had to put into each of his children. In Eretz Yisrael, by contrast, he might well fall victim to the illusion that the sanctity of Eretz Yisrael alone would suffice.¹¹

Many of the critics of out-of-town *kiruv* cite the story of Rabi Yosi ben Kisma to deride the notion of living away from Torah communities. This sage recounts how he encountered a man who asked where he is from. Rabi Yosi responded that he hails from a great city of scholars. The man then offered him millions of golden dinars and precious stones and pearls to come dwell in his city. However, Rabi Yosi answered him, "If you would give me all the silver and gold and precious stones and pearls in the world, I would still live nowhere but in a place of Torah."¹²

Indeed, from this anecdote, Rav Eliyahu Dessler derives the spiritual dangers of living in a place that is devoid of Torah—even when engaging in outreach.¹³ However, based on the widespread guidance given

11 השבועון המשפחה (באנגלית, נובמבר 29, 2006).

12 מסכת אבות (פרק ו משנה י):

"אמר רבי יוסי בן קיסמא, פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם אחד, ונתן לי שלום, והחזירתי לו שלום, אמר לי, רבי מאיזה מקום אתה, אמרתי לו, מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים אני, אמר לי, רבי רצונך שתדור עמנו במקומנו ואני אתן לך אלף אלפים דנרי זהב ואבנים טובות ומרגליות, אמרתי לו אם אתה נתן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם, אני דר אלא במקום תורה, וכן כתוב בספר תהלים על ידי דוד מלך ישראל, טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף."

13 מכתב מאלהו (חלק ב עמוד 113):

"איתא בפרק קנין תורה, מעשה ברבי יוסי בן קיסמא שהיה מהלך בדרך, פגע בו אדם אחד ואמר לו, רצונך שתדור במקומנו ואני נתן לך וכו', אמר לו אפילו אתה נתן לי כל זהב וכסף שבעולם אין אני דר אלא במקום תורה. הרי שחשש רבי יוסי לדור במקום שאינו מקום תורה, אף על פי שלכאורה יוכל להשפיע שם ולהפכו למקום תורה, כי למרות כל גדול מדרגתו ראה בזה סכנה שמא הוא יושפע מהם. דבר גדול מאד למדנו כאן, שאין דרך השפעת הרוחניות ללכת אל הרחוקים מתורה, להתיישב עמהם במקומם ולהשתדל להשפיע עליהם שם, אלא הוא ישאר במקומו וישתדל לקרב אותם אליו ולהשפיע עליהם מאור תורתו, או מכיון שהוא נמצא במקום תורתו אין כל כך סכנה שיושפע מהם, כי סביבתו תגן עליו.

וכתב הג"ר חיים מוולוז'ין זצ"ל בשם הספרים הקדושים, שה'אדם אחד' שפגשו לר' יוסי בן קיסמא היה אליהו הנביא, והיה בזה נסיון לר' יוסי אם יפנה אחריו אם לאו, וגרם לעצמו שינסוהו על ידי שהיה 'מהלך בדרך', שפנה קצת ממקום תורתו. והוא עמד בנסיון וראה בעינו הבהירה שאין לו לילך אחריו, כי היורד אל הרחוקים מרוחניות ורוצה לקרוב לעבודת ה' על ידי שידור עמהם אי אפשר שלא יושפע מהם, מהשקפותיהם וממעשיהם. והמשילו זאת בספרים הקדושים לגורף ביבין שמתלכלך ורוחו נודף אף על פי שהוא מנקה...כי אם חסר בו רק מעט מהשלימות עלול הוא להזיק גדול על ידי זה ברוחניותו, וגורם גם לחילול שם שמים חס ושלום.

by contemporary Torah leadership, encouraging *b'nei Torah* to move to such communities in order to spread Torah, this passage in *Pirkei Avos* requires more explanation.

The right-hand man of Rav Aharon Kotler was Rabbi Irving Bunim. In his magnum opus, *Ethics from Sinai* (p. 1146), he suggests the following:

[W]hy did Rabi Yosi ever refuse the offer? The answer could well lie in what the stranger did not say. He did not propose to build a beis midrash or a Torah school. He did not mention that the townspeople would join study groups. Nor did he indicate that people would send their children readily (or even reluctantly) to a Torah school. He merely offered an immense salary for the rabbi to “dwell” among them. A Torah scholar wishes to do more than “dwell”; that way lies vegetation and stagnation. He wishes to work, create, achieve...Rabi Yosi ben Kisma said, “No.”

Similarly, the Telshe Rosh Yeshiva, Rav Chaim Mordechai Katz, explained that Rabi Yosi ben Kisma's refusal was based on the fact that with money alone, *kiruv* will not be effective. One must apply blood, sweat, and tears to build Torah. Only passionate self-sacrifice can be effective. This was the real reason behind his refusal to accept the lucrative offer.¹⁴

Rav Shmuel Kamenetsky asserted that the definition of a location which is not “a place of Torah” is one that does not have the potential for Torah growth. However, a community that thirsts to grow is considered a Torah community, such that even Rabi Yosi ben Kisma would not hesitate to live in such a city.¹⁵ This would certainly apply to many *kiruv* destinations today.

וכבר ביארנו במקום אחר, מה שכתב אאמו"ר זצ"ל על הנאמר בדברים 'איכה יעבדו וגו' ואעשה כן גם אני', ופלא הוא שהתורה הקדושה מזהירה על סכנה זו גם אחר שנשמדו כל הגוים ההם כמצות 'לא תחיה כל נשמה', והרי ראו ישראל בחוש שלא הצילום העבודה זרה? אלא הרי זו כמחלה מדבקת, וגרועה ממנה שגם בראייה לכד יכולה להזיק, כי באותה נקודה שבה אין האדם נקי לגמרי, שם יש מקום לכניסת השפעת הרע אף כנגד מוח שברור לשכל, הרי מי שמתקרב אל הרחוקים כדי להשפיע עליהם, עומד בסכנה גדולה להיות נפגע על ידם, ואף אם חסרה נקודה אחת בשלימות הלשמה, אז לא רק שילמד מהם, אלא ילמדוהו וישפיעו עליו בעל כרחו ...

14 פנינים על התורה (באנגלית, פרשת מטות עמוד 164).

15 הרב שמואל קמינצקי, הובא דבריו מהרב סגור הבר, המרא דאתרא בנורפולק, וירג'יניה.